

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **65769** (13) **U**
(51) МПК
C04B 28/26 (2006.01)ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ**ОПИС**
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту**(54) ПОЛІМЕРСИЛІКАТНИЙ РОЗЧИН ДЛЯ РЕСТАВРАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ СПОРУД**

1

2

(21) u201107703

(22) 20.06.2011

(24) 12.12.2011

(46) 12.12.2011, Бюл.№ 23, 2011 р.

(72) ШУТЕНКО ЛЕОНІД МИКОЛАЙОВИЧ, ВОЛЮ-
ВАЧ СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, ЗОЛотов МИХАЙЛО
СЕРГІЙОВИЧ, ШЕЛКОВІН ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСА-
НДРОВИЧ(73) ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІ-
СЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

(57) Полімерсилікатний розчин для реставрації

будівельних споруд, що включає рідке скло, крем-
нефтористий натрій і кварцовий пісок, який **відрі-**
зняється тим, що додатково містить фурфурол,
фурфуриловий спирт та хлорид заліза при такому
співвідношенні компонентів, мас. %:

рідке скло	24-28
кремнефтористий натрій	2,9-3,3
фурфурол	2,2-2,8
фурфуриловий спирт	6,6-8,4
хлорид заліза	0,1-0,3
кварцовий пісок	решта.

Корисна модель належить до полімерсилікат-
них розчинів на основі рідкого скла для реставра-
ції будівельних споруд, які експлуатують в агресив-
них кислих середовищах, наприклад дахів
скруберів виробництва штучного волокна, підлог
целюлозно-паперових виробництв, промислових
майданчиків помпівання кислот та розчинів кислих
солей, естакад, резервуарів збереження кислот та
спрацьованих кислих розчинів.

Відома кислотостійка полімерсилікатна компо-
зиція такого складу, мас. %:

Рідке скло	22-24
Кремнефтористий натрій	3,3-3,6
Поліметилметакрилат	2,2-2,5
Метилметакрилат	1,4-1,6
Гликольдиметакрилат	1,2-1,4
Перекис бензоїлу	0,02-0,04
Диметиланілін	0,03-0,05
Кварцовий пісок	решта.

(Патент України на корисну модель № 20349,
C04B 28/26, 2007).

Недоліком відомої композиції є низька межа
міцності при стиску та вигині, а також недостатня
теплостійкість і хімічна стійкість.

Найбільш близькою до запропонованого роз-
чину є кислотостійка рідкоскляна композиція тако-
го складу, мас. %:

Рідке скло	23-27
Кремнефтористий натрій	3,2-3,9
Поліметилметакрилат	2,2-2,8
Метилметакрилат	1,7-1,9
Карбамід	2,4-3,0
Перекис бензоїлу	0,02-0,04
Диметиланілін	0,03-0,05

Кварцовий пісок решта.
(Патент України на корисну модель № 34760,
C04B 28/26, 2008).

Однак для відомої композиції характерна не-
велика межа міцності при стиску та вигині, а також
недостатня хімічна стійкість і теплостійкість, що
знижує довговічність та надійність будівельних
конструкцій, які підлягають багатократному змін-
ному нагріву та зволоженню кислотами або кисли-
ми розчинами.

В основу корисної моделі поставлено задачу
створення такого полімерсилікатного розчину для
реставрації будівельних споруд, в якому шляхом
підбору компонентів було б забезпечено підви-
щення межі міцності при стиску та вигині, а також
хімічної стійкості і теплостійкості, що приводить до
збільшення довговічності та надійності кислотот-
ривких будівельних конструкцій.

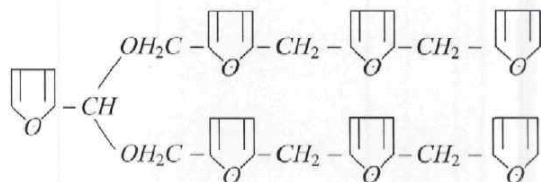
Поставлена задача вирішується за рахунок то-
го, що полімерсилікатний розчин для реставрації
будівельних споруд, що включає рідке скло, крем-
нефтористий натрій і кварцовий пісок, згідно кори-
сної моделі, додатково містить фурфурол, фурфу-
риловий спирт та хлорид заліза при такому
співвідношенні компонентів, мас. %:

Рідке скло	24-28
Кремнефтористий натрій	2,9-3,3
Фурфурол	2,2-2,8
Фурфуриловий спирт	6,6-8,4
Хлорид заліза	0,1-0,3
Кварцовий пісок	решта.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю
ознак, що заявляються, та технічним результатом
полягає у такому.

(13) **U**
(11) **65769**
(19) **UA**

Відмінною ознакою від прототипу є використання у запропонованому розчині фурфуролу та фурфурилового спирту, що дозволяє підвищити його межу міцності при стиску та вигині, а також хімічну стійкість і теплостійкість внаслідок утворення полімерного каркасу у мінеральній силікатній матриці за рахунок утворення ацетальної смоли при конденсації фурфуролу і фурфурилового спирту:

Така структура олігомерної смоли обумовлена тим, що при аутоконденсації фурфурилового спирту утворюється, головним чином, його тример, який потім взаємодіє з фурфуролом. У кислому середовищі, в якому експлуатують полімерсилікатний розчин, фурфуральна смола підлягає остаточному твердненню внаслідок розкриття подвійних зв'язків фуранових ядер з утворенням просторово зшитого полімеру тривимірної структури.

Другою відмінною ознакою від прототипу є використання у запропонованому розчині хлориду заліза, який є каталізатором конденсації фурфуролу з фурфуріловим спиртом, а також подальшого тверднення ацетальної смоли.

Склад запропонованого полімерсилікатного

розчину наведено у табл. 1, а аналіз властивостей запропонованого розчину у порівнянні з властивостями відомої композиції наведено в табл. 2.

Як видно з даних табл. 2, межа міцності при стиску у запропонованого розчину на 19-27 % більше, ніж у відомої композиції, а межа міцності при вигині у запропонованому розчині на 16-22 % більше, ніж у відомій композиції. Проникність у 20 %-му розчині сірчаної кислоти у запропонованому розчині після 15 діб витримки на 50-75 % менше, ніж у відомій композиції, а після 30 діб витримки на 43-57 % менше, ніж у відомій композиції, що свідчить про більшу хімічну стійкість запропонованого розчину. Термогравіметричні дослідження показали, що втрата маси після 100 циклів теплових змін у запропонованого розчину на 33-45 % менше, ніж у відомій композиції, що свідчить про підвищення теплостійкості запропонованого розчину. Цикл теплових змін здійснювали наступним чином. Зразки полімерсилікатних розчинів, які досягли 28 добового віку нагрівали у сушильній шафі при 120 °C протягом 4 годин, після чого зануряли у воду на 4 години, а потім протягом 16 годин тримали на повітрі. У такий спосіб моделювали процес багатократного змінного нагріву та зволоження будівельних конструкцій на основі запропонованого розчину кислотами або кислими розчинами, які спостерігаються у реальних виробничих умовах експлуатації, наприклад, дахів скрубєрів виробництва штучного волокна.

Таблиця 1

Найменування компонентів	Вміст компонентів у складі композиції, мас. %		
	1	2	3
Рідке скло натрієве (ГОСТ 13078-81)	28	26	24
Кремнефтористий натрій (ТУ 6-09-1461-76)	3,3	3,1	2,9
Фурфурол (ТУ 64-11-04-87)	2,8	2,5	2,2
Фурфуріловий спирт (ГОСТ 59.02.004.22-83)	8,4	7,5	6,6
Хлорид заліза (ТУ 6-01-1036-75)	0,3	0,2	0,1
Кварцовий пісок мелений (ГОСТ 8736-77)	57,2	60,7	64,2

Таблиця 2

Властивості	Показники для складу композиції			
	що пропонується			відомої*
	1	2	3	
Межа міцності, МПа, після 28 діб:				
- при стиску	41,1	39,8	38,6	32,4
- при вигині	13,2	12,9	12,5	10,8
Втрата маси при іспиті на теплостійкість (після 100 циклів теплових змін), %	1,8	2	2,2	3,3
Проникність у 20 %-му розчині H ₂ SO ₄ , мм:				
після 15 діб	1	1,5	2	4
після 30 діб	3	3,5	4	7

ПРИМІТКА: * Взято середні значення показників відомої композиції.

Прикладом конкретного виконання запропонованого технічного рішення є наступна технологія виготовлення складів 1-3 (табл. 1) запропоновано-

го полімерсилікатного розчину.

Рідке натрієве скло з силікатним модулем 2,81 (густина 1,59 г/см³), яке попередньо розведене до

густини розчину $1,4 \text{ г/см}^3$ змішують кремнефтористим натрієм. Окремо змішують при нагріванні фурфурол з фурфуриловим спиртом і хлоридом заліза до утворення олігомерної смоли, яка має вигляд темної глеюватої маси і витримує тривале зберігання. Остаточно ацетальна смола затверджується у кислому середовищі, в якому експлуатують будівельні конструкції на основі запропонованою полімерсилікатного розчину. Потім рідкоскляну суміш ретельно змішують з фурфуральною смолою і додають при перемішуванні в якості наповнювача мелений кварцовий пісок. З одержаного розчину роблять зразки розміром $4 \times 4 \times 16$

см для дослідження фізико-механічних, теплофізичних і технологічних характеристик.

Таким чином, запропонований полімерсилікатний розчин для реставрації будівельних споруд забезпечує підвищення межі міцності при стиску та вигині, а також хімічної стійкості і теплостійкості, що приводить до збільшення довговічності та надійності кислототривких будівельних конструкцій, наприклад, дахів скрубєрів виробництва штучного волокна, підлог целюлозно-паперових виробництв, промислових майданчиків помпування кислот та розчинів кислих солей, естакад, резервуарів збереження кислот та спрацьованих кислих розчинів.